

VỀ HIỆN TƯỢNG TÔN GIÁO MỚI “PHÁP MÔN DIỆU ÂM” Ở NƯỚC TA HIỆN NAY¹

NGUYỄN VĂN MINH

LÝ HÀNH SƠN

Đến nay, ở Việt Nam đã xuất hiện không ít hiện tượng tôn giáo mới, nếu chỉ tính từ năm 1980 đến năm 2004 đã có tới 40 hiện tượng tôn giáo mới phát sinh (Nguyễn Văn Minh, 2009, tr. 17). Song, do nhiều nguyên nhân, việc thực hiện nghiên cứu chuyên sâu ở tầm lý luận và thực tiễn về các hiện tượng tôn giáo mới ở nước ta, kể cả công bố các ấn phẩm về vấn đề này để các tổ chức liên quan và người dân nắm bắt được nguyên nhân xuất hiện, sự tồn tại, xu hướng phát triển cũng như bản chất và những tác động của các hiện tượng tôn giáo mới này vẫn chưa được quan tâm thỏa đáng.

Gần đây, đã bắt đầu có những công trình khoa học đề cập đến vấn đề này. Trong đó, ngành Tôn giáo học và Dân tộc học có một số nghiên cứu đáng chú ý như: *Lý luận về tôn giáo và hình thành tôn giáo ở Việt Nam* của Đặng Nghiênm Vạn (2001); *Chuyên đề về tôn giáo mới* của Tạp chí Nghiên cứu

Tôn giáo (2001); Báo cáo tổng hợp đề tài cấp Bộ: *Một số vấn đề cấp bách trong sinh hoạt tôn giáo ở một số tỉnh phía Bắc* do Đỗ Quang Hưng làm chủ nhiệm (2002). Bản thân tác giả Nguyễn Văn Minh đã có một số bài viết sau: *Tổng quan về tôn giáo mới trên thế giới và Việt Nam* (2009); *Một số vấn đề về hiện tượng tôn giáo mới trên thế giới* (2014a); *Một số vấn đề về hiện tượng tôn giáo mới ở Việt Nam* (2014b); *Ảnh hưởng của tôn giáo đến quan hệ tộc người và phát triển bền vững vùng Tây Nguyên* (2014c)... Trên cơ sở nguồn tư liệu điền dã dân tộc học và tham khảo các tư liệu khác, bài viết này đề cập một cách khái quát về cái gọi là “Pháp môn Diệu âm” ở một số địa phương nước ta.

1. Nguồn gốc và quá trình phát triển

Theo nhận định của một số nhà nghiên cứu, *Pháp môn Diệu âm* là tổ chức tôn giáo mới tách ra từ đạo *Thanh hải Vô thượng sư*, do ông Trần Tâm, tức Toni Trần (Việt kiều ở Mỹ, quê ở Kiên Giang) lập ra năm 2004. Trước 2004, Trần Tâm vốn là một sư giả của đạo *Thanh hải Vô thượng sư*, nhưng do vi phạm giới luật của đạo này nên đã bị khai trừ bởi bà Đặng Thị Trinh (sinh năm

¹Nghiên cứu này được tài trợ bởi Quỹ Phát triển Khoa học và Công nghệ quốc gia (NAFOSTED) trong đề tài mã số IV1.3-2012.16, về: *Những hiện tượng tôn giáo mới của các dân tộc thiểu số ở Tây Nguyên hiện nay và ảnh hưởng của chúng trong thời kỳ đổi mới* do PGS. TS. Nguyễn Văn Minh - Viện Dân tộc học làm chủ nhiệm.

1950, Việt kiều, quê tỉnh Quảng Ngãi, quốc tịch Pháp và là người lập ra đạo *Thanh hải Vô thượng sư*). Từ đó, Trần Tâm tách ra khỏi *Thanh hải Vô thượng sư* để thành lập và lôi kéo người dân theo đạo “*Pháp môn Diệu âm*”.

Theo thông tin từ một số cơ quan chức năng, từ tháng 9/2004 đến nay, Trần Tâm đã thành lập 3 thiền đường chính để phát triển *Pháp môn Diệu âm* tại 3 quốc gia là Chiang Mai - Thái Lan (diện tích khoảng 15ha), Kan Dal - Campuchia (diện tích khoảng 5ha) và Lào (diện tích khoảng 15ha) với mục đích đưa người Việt Nam sang tu tập tại đây. Theo đó, trong thời gian 2006 - 2008, Trần Tâm đã 3 lần nhập cảnh vào Việt Nam để hoạt động tuyên truyền tôn giáo trái phép và đã xây dựng được cốt cán ở một số tỉnh thành phía Nam và Tây Nguyên. Đến nay, số cốt cán này thường xuyên đi Thái Lan, Campuchia và Lào để được “truyền Tâm ấn” và nghe thuyết pháp của Trần Tâm. Hiện tại, *Pháp môn Diệu âm* của Trần Tâm vẫn đang hoạt động mạnh ở Thái Lan, Campuchia, Lào, Myanmar. Tại Việt Nam, nhiều người trước đây tin theo *Thanh hải Vô thượng sư* nay đã gia nhập tổ chức *Pháp môn Diệu âm* để được đi sang Thái Lan, Campuchia... Vì vậy, từ năm 2010 đến nay, *Pháp môn Diệu âm* hoạt động ngày càng mạnh tại các nước Việt Nam, Lào, Campuchia và Thái Lan, đặc biệt là ở Campuchia và Thái Lan. Do Thái Lan và Campuchia ở gần với các tỉnh miền Nam Việt Nam, nên một số người Việt Nam tin theo tổ chức này dễ dàng qua lại hai bên biên giới để tìm kiếm tài liệu và nghe Trần Tâm thuyết giảng.

Về cơ bản, hình thức sinh hoạt tín ngưỡng của *Pháp môn Diệu âm* giống với đạo *Thanh hải Vô thượng sư*. Tuy nhiên, Trần Tâm đã có sự cố gắng chấp vá, pha tạp và cải biên một số điều trong giáo lý các tôn giáo chính thống để phát triển thêm một số nội dung với những điều răn mang tính hướng thiện. Song, hoạt động của tổ chức này lại hàm chứa những nội dung trái với thuần phong mỹ tục của dân tộc và phản khoa học, như: khuyên người ốm không dùng thuốc, không thờ cúng tổ tiên, không được để tang người chết...

Điều đáng nói là, từ năm 2007 đến nay, tổ chức *Pháp môn Diệu âm* đã in ấn và phát hành một số lượng lớn các tài liệu, băng đĩa VCD, DVD từ bang Florida thuộc Mỹ để chuyển về Việt Nam phát tán nhằm tuyên truyền, phát triển tổ chức. Về nội dung của các tài liệu và băng đĩa này, ngoài việc tuyên truyền về *Pháp môn Diệu âm* và lôi kéo người dân đi theo, còn ca ngợi chế độ tự do của Mỹ và các nước phương Tây, kể về hành trình vượt biên “*đi tìm tự do*”, tìm “*ánh đạo vàng*” của đôi tượng Trần Tâm... Có thể thấy, đây là sự ẩn chứa tư tưởng, quan điểm gây mất niềm tin của những người đi theo và người dân đối với chế độ ta cũng như các chủ trương, đường lối phát triển đất nước của Đảng và Nhà nước Việt Nam.

Tuy là một tổ chức mới xuất hiện ở nước ta, nhưng *Pháp môn Diệu âm* đã phát triển tại một số tỉnh thành phía Nam, Tây Nguyên và miền Bắc. Theo báo cáo của một số cơ quan chức năng, các cốt cán của tổ chức này và cá nhân Trần Tâm đã lợi dụng hoạt động từ thiện để đến một số cơ quan,

trường học, xí nghiệp... nhằm thuyết pháp và hướng dẫn cách ngồi thiền². Trong quá trình hoạt động, họ đều ghi hình, in sao trên đĩa VCD và DVD để phát tán khiến nhiều người ngộ nhận cho rằng *Pháp môn Diệu âm* đã được Nhà nước ta công nhận cho hoạt động hợp pháp. Hàng năm, không ít người lợi dụng đi du lịch hoặc công tác đã xuất cảnh để gặp trực tiếp Trần Tâm. Bên cạnh đó, các cốt cán của tổ chức này còn lợi dụng hoạt động từ thiện để thâm nhập vào các vùng bị thiên tai, lũ lụt, vùng sâu khó khăn về đời sống; những nơi chính quyền, cơ quan, tổ chức chính trị xã hội chưa nắm rõ bản chất của Trần Tâm và *Pháp môn Diệu âm*... với mục đích tuyên truyền, phát triển người đi theo. Đáng quan tâm là, một số người đang làm việc trong các doanh nghiệp, cơ quan Nhà nước hoặc có quan hệ với lãnh đạo tổ chức xã hội đã vô tình tạo điều kiện cho Trần Tâm thực hiện một số hoạt động tuyên truyền, khuyến khích trương *Pháp môn Diệu âm*. Như đã đề cập ở trên, Trần Tâm còn được chính quyền một số địa phương ở Thái Lan, Campuchia và Lào tạo điều kiện, giúp đỡ về cơ sở vật chất để hoạt động. Ngoài ra, việc sử dụng từ ngữ trong giáo lý đạo Phật với mục đích lợi dụng, chẳng hạn như “Chỉ có duy nhất *Pháp môn Diệu âm* mới giải nghiệp chướng cho con người...”, nên không ít người đã ngộ nhận Trần Tâm là vị “minh sư” của Phật giáo và tin theo.

Tuy có sự tuyên truyền lôi kéo khá mạnh mẽ với nhiều hình thức, nhưng đến thời điểm năm 2014, số người ở Việt Nam tin và đi theo *Pháp môn Diệu âm* không nhiều. Tuy nhiên, đáng chú ý là một bộ phận trong số đó là đảng viên, trí thức, cán bộ công nhân viên nghỉ hưu... Trong thời gian tới, tổ chức này sẽ tiếp tục gia tăng chuyển các tài liệu về Việt Nam và đào tạo những thành phần cốt cán để đẩy mạnh việc tuyên truyền, lôi kéo phát triển tổ chức và người tin theo.

Nghiên cứu thực tiễn cũng như ý kiến của một số cơ quan chức năng và người dân ở những nơi đã được tiến hành điền dã cho thấy, có một số dấu hiệu dễ nhận biết những người theo *Pháp môn Diệu âm* được thể hiện như: i) Ăn chay trường; ii) Giữ 5 giới của đạo Phật; iii) Là “tín đồ” khi được sư phụ truyền Tâm ấn; iv) Hàng ngày ngồi thiền khoảng 2 - 3 tiếng tại gia; v) Không chăn nuôi gia súc, gia cầm; vi) Không thờ cúng ông bà tổ tiên; vii) Sống khép kín và liên kết với nhau trong nhóm, trong đó những người tham gia cùng tổ chức gọi là *đồng tu*.

2. Tình hình *Pháp môn Diệu âm* ở một số địa phương trong nước

2.1. *Pháp môn Diệu âm* ở một số tỉnh phía Nam

Theo bộ phận phụ trách tôn giáo của Sở Nội vụ tỉnh Tây Ninh và Chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh Tây Ninh, ngày 27/10/2010, Đoàn biên phòng cửa khẩu Mộc Bài đã phát hiện và bắt giữ 42 người nhập cảnh trái phép từ Campuchia về Việt Nam, mang theo 67 cuốn kinh sách, 97 đĩa VCD và ảnh của đạo *Pháp môn Diệu âm*. Qua khai thác ban đầu được biết, ngày 24/10/2010, một số đối tượng đã tổ chức cho 213 người Việt Nam

² Thời gian qua, đại diện *Pháp môn Diệu âm* đã tới tuyên truyền tại Trường Trung cấp Giao thông vận tải Hà Nội và các chi nhánh, cơ sở sản xuất thuộc Công ty Nicotex Hà Nội ở một số địa phương.

xuất cảnh sang Phnom Pênh (Campuchia) bằng phương tiện xe buýt liên vận Thành phố Hồ Chí Minh - Phnom Pênh³ để sang “*Thiên đường Cambodia*” tại xã Da-yat, huyện Kean Xvây, tỉnh Can-dan của Campuchia để dự lễ “*truyền Tâm ấn*” và nghe Trần Tâm thuyết pháp. Đồn cửa khẩu Mộc Bài đã xử phạt vi phạm hành chính 2 đối tượng “tổ chức người xuất cảnh trái phép”; 42 đối tượng xuất nhập cảnh trái phép; 4 đối tượng “điều khiển phương tiện chở người xuất cảnh trái phép” và thông báo về địa phương nơi các đối tượng trên cư trú.

Tại tỉnh Kiên Giang, theo báo cáo của một số cơ quan chức năng, ngày 5/11/2010, Đồn cửa khẩu Hà Tiên phối hợp với Công an đã kiểm tra, bắt giữ bà Thạch Thị Na Ry⁴ nhập cảnh kết hợp vận chuyển trái phép 625 cuốn sách Phật chữ Khơ-me, do 1 đối tượng không biết tên thuê vận chuyển. Trong khi ở tỉnh Đồng Tháp, theo Chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh này, ngày 9/1/2011, Đồn biên phòng 913 đã thu giữ 381 cuốn sách cất giữ trong 12 thùng, mỗi cuốn dày khoảng 270 trang với nội dung tuyên truyền tôn giáo, mê tín dị đoan, ca ngợi chế độ tự do ở Mỹ (những cuốn có tiêu đề “*Đi tìm tự do*”)... của tác giả “*Sư phụ Trần Tâm*” do bà Nguyễn Thị Hồng Nhung⁵ vận chuyển. Qua điều tra xác minh, bà Hồng Nhung khai rằng, ngày 8/1/2011 được một thanh niên người Việt thuê vận chuyển từ Campuchia về thị xã Hồng Ngự, sau đó gửi xe khách về Thành

phố Hồ Chí Minh cho một đối tượng tên là Hoài Bảo (làm từ thiện tại Bệnh viện Tâm Đức thuộc Thành phố Hồ Chí Minh) với giá thuê là 1.200.000 đồng. Theo cơ quan chức năng, đây là lần thứ hai bà Hồng Nhung được đối tượng trên thuê chở sách trái phép từ Campuchia về Việt Nam, lần đầu đã bị Công an thị xã Hồng Ngự thuộc tỉnh Đồng Tháp bắt giữ với số lượng 5 thùng sách có nội dung truyền đạo trái phép.

Qua các sự kiện nêu trên có thể thấy, đạo *Pháp môn Diệu âm* dưới sự chỉ đạo của Trần Tâm và một số đại diện cốt cán đang ra sức tuyên truyền, lôi kéo người dân ở các tỉnh phía Nam, nhất là ở Thành phố Hồ Chí Minh và một số tỉnh biên giới Việt Nam - Campuchia đi theo đạo này kể từ khi được thành lập vào năm 2004, đặc biệt là từ năm 2010 đến nay. Trần Tâm và các cốt cán đạo đã bằng mọi hình thức để vận chuyển các tài liệu, băng, đĩa từ nước ngoài, trực tiếp là từ Campuchia vào Việt Nam để tuyên truyền, phát triển tổ chức *Pháp môn Diệu âm*. Qua địa chỉ của những người tiếp nhận các tài liệu mà cơ quan chức năng đã bắt được tại các cửa khẩu, phần lớn đều là người làm từ thiện hoặc có liên quan đến tôn giáo nhưng có ý định chuyển sang đạo mới.

2.2. *Pháp môn Diệu âm ở Tây Nguyên*

Trên địa bàn Tây Nguyên, kết quả nghiên cứu thực địa ở một số tỉnh cho thấy, *Pháp môn Diệu âm* ở đây rất phức tạp cả về tình hình phát triển tổ chức và tín đồ cũng như cách thức hoạt động. Vấn đề đáng quan tâm là thành phần dân tộc bị tuyên truyền và lôi kéo theo đạo này ở Tây Nguyên không chỉ có người Việt mà cả người Dao, cũng có thể có thêm tộc người khác mà hiện

³ Trong số đó, có 42 người xuất cảnh trái phép do không có hộ chiếu.

⁴ Có hộ khẩu thường trú ở ấp Trà Nóc, xã Song Lộc, huyện Châu Thành, tỉnh Trà Vinh.

⁵ Bà Nhung sinh năm 1980, trú tại thị xã Hồng Ngự, tỉnh Đồng Tháp.

nay cơ quan chức năng chưa có con số thống kê cụ thể. Đáng lưu ý ở chỗ, người dân tộc thiểu số khi đã tin theo, đặc biệt là trở thành người cốt cán của tổ chức này, sẽ có sự ảnh hưởng rất lớn tới cộng đồng, do đó rất khó khăn cho các cơ quan chức năng làm công tác tư tưởng để những người ấy từ bỏ.

Theo báo cáo của một số cơ quan chức năng ở tỉnh Đắk Lắk, *Pháp môn Diệu âm* trên địa bàn tỉnh này có Lê Thị Diệu, Tiêu Văn Tạo và Nguyễn Thị Sen đều ở thành phố Buôn Ma Thuột, bà Triệu Thị Lan ở xã Cư Suê thuộc huyện Cư M'Gar và 29 người ở huyện khác cùng tham gia. Trong đó, thành phố Buôn Ma Thuột có 15 người, huyện Cư M'Gar có 3 người, huyện Krông Năng có 6 người, thị xã Buôn Hồ có 2 người, huyện Krông Pắc có 2 người, huyện Cư Kuin có 1 người. Tuy nhiên, con số này có thể khác biệt so với thực tế, vì theo công an huyện Cư M'Gar, riêng người Dao ở xã Cư Suê đã có 7 người theo *Pháp môn Diệu âm*, đó là chưa kể đã có hiện tượng một số người Dao và người Kinh tại một vài xã khác trên địa bàn huyện đã có biểu hiện tin theo tổ chức này.

Qua kết quả điền dã dân tộc học vào tháng 9/2014 tại huyện Cư M'Gar, *Pháp môn Diệu âm* ở huyện này xuất hiện vào năm 2008, chủ yếu ở xã Cư Suê, hiện tại do bà Triệu Thị Lan (còn gọi là bà Hai, sinh năm 1958) là người Dao ở thôn 5 làm cốt cán. Theo lãnh đạo xã Cư Suê, số người bị ảnh hưởng và tin theo *Pháp môn Diệu âm* mà xã nắm được, bao gồm 2 hộ người Việt ở xã Cư Krua thuộc huyện Buôn Đôn (Đắk Lắk) do hay đến gặp bà Triệu Thị Lan để trao đổi về việc đạo, còn trong xã Cư Suê thì

có 1 hộ người Dao ở thôn 3, 1 hộ cũng người Dao là ông Bàn Văn Lộc ở thôn Ea Mỏ do trước đó là người đứng ra tổ chức, 3 hộ người Dao nữa ở thôn 5. Tuy nhiên, đến cuối năm 2012, có 1 hộ người Dao ở thôn 5 thuộc xã Cư Suê đã bỏ *Pháp môn Diệu âm*, bởi vì nếu vẫn đi theo tổ chức này sẽ ảnh hưởng đến việc học hành của các con, nhất là khi xin việc làm cho các con sau này. Như vậy, đến năm 2014, nếu kể cả hộ bà Hai thì ở xã Cư Suê còn 4 hộ người Dao theo *Pháp môn Diệu âm*.

Riêng bà Triệu Thị Lan, tức bà Hai, hiện nay được cử làm liên lạc viên cho *Pháp môn Diệu âm* ở hai tỉnh Đắk Lắk và Đắk Nông thay cho ông Bàn Văn Lộc, vì ông Lộc đã chết do tai nạn giao thông. Bởi vậy, địa bàn hoạt động của bà Hai rất rộng do thường xuyên đi xuống vùng Đắk Song (tỉnh Đắk Nông) nơi có đồng bào Dao sinh sống, đến tỉnh Lâm Đồng, Thành phố Hồ Chí Minh... Đặc biệt, theo báo cáo của lãnh đạo xã Cư Suê, bà Hai thường xuyên đến phường Tân Tiến của thành phố Buôn Ma Thuột để tụ tập sinh hoạt tín ngưỡng với số người đi theo trên địa bàn và một số người Việt cùng đi với một số ông sư từ Đà Nẵng lên đây. Khi đi các nơi, bà Hai thường tự đi xe máy, nếu đi đến thành phố Buôn Ma Thuột thì có một thanh niên ở thôn 5 chở bà đi. Đến nay, bà Hai thường xuyên qua lại Campuchia lúc thì bằng đường cửa khẩu, lúc lại bằng đường tắt, sau đó đi đến Thái Lan. Mỗi chuyến đi như vậy kéo dài từ 1 đến 2 tháng, trong đó một nửa thời gian bà Hai sống ở nước ngoài, còn lại ở Thành phố Hồ Chí Minh tá túc tại chùa Quảng Đức. Nhưng mới đây do nhà chùa Quảng Đức biết được bà Hai theo *Pháp*

môn Diệu âm nên không cho ở nữa, bà này lại chuyển đến trú tại quán cơm chay mới mở bởi những người theo Trần Tâm ở Quận 10, Thành phố Hồ Chí Minh. Cũng có lúc bà Hai tá túc ở một số nơi thuộc các tỉnh Đồng Tháp, An Giang, Bến Tre để chờ đi sang Campuchia. Vì vậy, hiện nay bà Hai ít khi có mặt tại xã Cư Suê mà thường di chuyển đi nhiều nơi. Bà ta đã nhiều lần sang Campuchia để gặp “*Sư phụ*” Trần Tâm và đã cắt tóc xin đi tu. Vì vậy, từ đầu năm 2014 đến tháng 9/2014, bà thường xuyên đi lại qua Campuchia, chờ bán được đất tại quê ở thôn 5 thì sẽ trốn sang Campuchia sinh sống.

Tại tỉnh Lâm Đồng, theo báo cáo của một số cơ quan chức năng, từ năm 2004 đến tháng 9/2014, Trần Tâm đã 5 lần nhập cảnh về Việt Nam để thuyết giảng *Pháp môn Diệu âm* tại một số địa phương, trong đó có tỉnh Lâm Đồng. Vì vậy, *Pháp môn Diệu âm* đã xuất hiện ở Lâm Đồng vào năm 2010, do ông Nguyễn Xuân Lãng, thường trú tại đường Cổ Loa thuộc thành phố Đà Lạt đứng ra lôi kéo người dân tham gia. Từ tháng 9/2012 đến tháng 2/2013, ông Lãng đã lôi kéo và đưa được 22 lượt người trên địa bàn thành phố Đà Lạt và huyện Đơn Dương đi “*thiền đường*” ở Thái Lan và Campuchia để tham gia hoạt động “*cộng tu*” do Trần Tâm tổ chức. Trong số đó, có 9 người đã thọ “*Tâm ấn*”, tức chính thức tham gia vào tổ chức *Pháp môn Diệu âm* của Trần Tâm. Đáng chú ý là, anh Trần Trung Nghĩa, sinh năm 1994, thường trú tại đường Huỳnh Tấn Phát thuộc phường 11 của thành phố Đà Lạt đã xuất cảnh sang Lào từ đầu năm để tham dự khóa tu của Trần Tâm nhưng đến tháng 9/2014 vẫn chưa về lại địa phương. Do đó,

theo báo cáo của Ban Tôn giáo tỉnh Lâm Đồng, đến tháng 9/2014, trên địa bàn tỉnh này có khoảng 20 người và đều là người Kinh tham gia *Pháp môn Diệu âm*. Cụ thể là, ở thành phố Đà Lạt có 11 người, huyện Đơn Dương có 9 người.

Ngoài ra, *Pháp môn Diệu âm* còn xuất hiện tại tỉnh Gia Lai. Theo báo cáo của các cơ quan chức năng, tại tỉnh này mới xuất hiện từ năm 2011. Ban đầu chỉ có 1 người và đến giữa năm 2014 có 7 người tin theo và đều là người Kinh. Như vậy, đến nay, toàn tỉnh Gia Lai có 8 người theo *Pháp môn Diệu âm*, trong đó tại thành phố Pleiku có 2 người và 6 người ở huyện Phú Thiện. Số người này đã từng sang Campuchia qua cửa khẩu Mộc Bài, tỉnh Tây Ninh để tham gia lớp học dạy ngồi thiền do Trần Tâm tổ chức. Cũng theo báo cáo của các cơ quan chức năng tỉnh Gia Lai, số người trên địa bàn tỉnh biết đến *Pháp môn Diệu âm* qua internet và truyền tay nhau các tài liệu trên mạng với mục đích học ngồi thiền để nâng cao sức khỏe và chữa bệnh. Tuy mới xuất hiện, nhưng đã được Ban Tôn giáo, Ban Dân vận và các ngành liên quan của tỉnh Gia Lai tập trung nắm bắt, theo dõi để đấu tranh hiệu quả với các hoạt động trái pháp luật của *Pháp môn Diệu âm* trên địa bàn tỉnh.

3. Một số nguyên nhân hình thành

Qua quá trình phát triển *Pháp môn Diệu âm* ở một số địa phương nước ta, nguyên nhân chính làm xuất hiện và lan truyền “*đạo*” này ở Việt Nam là do sự tác động và tuyên truyền của phong trào tôn giáo mới từ nước ngoài. Trần Tâm là người Việt Kiều, do có mâu thuẫn với đại diện tổ

chức *Thanh hải Vô thượng sư*, nên đã đích thân thành lập *Pháp môn Diệu âm* ở nước ngoài rồi thúc đẩy phát triển cơ sở vật chất sinh hoạt tại các nước Campuchia, Thái Lan, Lào... Cùng với quá trình đó, Trần Tâm và những người cốt cán tổ chức đạo *Pháp môn Diệu âm* luôn tích cực tuyên truyền, lôi kéo người dân ở Việt Nam bắt kẻ thành phần tộc người vượt biên giới sang Campuchia, Thái Lan... với mục đích được “truyền Tâm ấn” để trở thành “tín đồ” thực sự và chính thức tích cực vận động người khác đi theo *Pháp môn Diệu âm*.

Sự mai một tín ngưỡng tộc người, nhất là các giá trị văn hóa đạo đức tinh thần truyền thống cùng với tình trạng chậm biến đổi về hình thức và nội dung hoạt động của một số tôn giáo lớn đã được pháp luật Việt Nam công nhận cũng là nguyên nhân dẫn tới phát sinh các hiện tượng tôn giáo mới, kể cả *Pháp môn Diệu âm*. Qua kết quả nghiên cứu, từ khi Đổi mới đất nước đến nay, dưới tác động trực tiếp của sự thay đổi và phát triển kinh tế, xã hội, văn hóa, môi trường sống do tiến trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, toàn cầu hóa và hội nhập mang lại đã làm thay đổi mạnh mẽ quá trình nhận thức của người dân, nhất là lớp trẻ. Chưa kể trình độ dân trí ngày càng nâng cao, trong khi các phương tiện thông tin truyền thông đang phát triển nhanh chóng... làm cho người dân có điều kiện lựa chọn đức tin, thậm chí bị truyền truyền lôi kéo theo đức tin mới du nhập từ nước ngoài hoặc phát sinh từ đức tin truyền thống.

Dưới tác động của cơ chế thị trường cùng với việc gia tăng khoảng cách giàu

nghèo, tệ nạn xã hội, đặc biệt là sự khó khăn trong tiếp cận các dịch vụ y tế của bộ phận người dân, thì các phần tử chống đối, mất mẫn, vụ lợi... đã không loại trừ mọi khả năng để lợi dụng tôn giáo dưới nhiều hình thức với những mục đích khác nhau. Họ có thể đứng đằng sau các chức sắc tôn giáo hoặc trực tiếp lập ra hiện tượng tôn giáo mới, tung tin đồn gẫu hoạt động tôn giáo với những lợi ích cá nhân... Chính các đối tượng này đã làm biến dạng bản chất tốt đẹp vốn có của các tôn giáo thành lợi ích của những cá nhân, nhất là ra sức lôi kéo những người có hoàn cảnh khó khăn đi theo các hiện tượng tôn giáo mới, trong đó có *Pháp môn Diệu âm*.

4. Một vài nhận xét

Tuy mới xuất hiện vào năm 2004, nhưng do có cơ sở vật chất ở Campuchia, Thái Lan, Lào... nên *Pháp môn Diệu âm* đã có sự lan truyền nhanh chóng tại một số địa phương của Việt Nam. Trên địa bàn Tây Nguyên, *Pháp môn Diệu âm* không chỉ lôi kéo người Kinh mà cả người Dao cùng tham gia hoạt động. Do đó, trong thời gian tới, tình hình hoạt động của tổ chức này ở Tây Nguyên có thể trở nên phức tạp hơn khi nhiều người tìm mọi cách vượt biên giới sang Campuchia, Lào, Thái Lan... với mục đích được “truyền Tâm ấn” để trở thành cốt cán đạo.

Giống với một số hiện tượng tôn giáo mới như *Tâm linh Hồ Chí Minh*, *Pháp luân công*, *Thanh hải Vô thượng sư*..., *Pháp môn Diệu âm* có những quy định trái với đạo lý, truyền thống văn hóa, đạo đức tốt đẹp của người Việt Nam, thậm chí phản khoa học, đó

là: không thờ cúng ông bà tổ tiên, ốm không dùng thuốc, không để tang khi người thân mất, sống khép kín, không chăn nuôi...; để tránh sự phát giác của các lực lượng chức năng, *Pháp môn Diệu âm* cũng như các hiện tượng tôn giáo mới khác thường hoạt động lén lút, thường xuyên thay đổi địa điểm sinh hoạt, thời gian tổ chức sinh hoạt cũng không cố định... Những vấn đề này đã gây ảnh hưởng tiêu cực đến sự phát triển kinh tế, sức khỏe, quan hệ gia đình và xã hội của những cá nhân và gia đình có người tin theo.

Đề hạn chế sự phát triển và những ảnh hưởng tiêu cực của *Pháp môn diệu âm* gây ra, các cấp các ngành ở địa phương cần chú trọng hơn nữa việc quản lý các hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo hợp pháp. Đồng thời, quan tâm nghiên cứu về lý luận và thực tiễn đối với các hiện tượng tôn giáo mới hiện nay nói chung và ở địa phương nói riêng, để có đủ luận cứ khoa học cho việc đổi mới và hoàn thiện chính sách tôn giáo, tín ngưỡng nhằm phát huy những giá trị tích cực của tín ngưỡng truyền thống và các tôn giáo chính thức đã được Nhà nước công nhận, đồng thời phát hiện kịp thời và giải quyết hiệu quả các hiện tượng tôn giáo mới và những vấn đề liên quan nảy sinh.

Tài liệu tham khảo

1. Đỗ Quang Hưng (2002), *Một số vấn đề cấp bách trong sinh hoạt tôn giáo ở một số tỉnh phía Bắc*, Báo cáo tổng quan đề tài cấp Bộ, Tài liệu lưu tại Thư viện Viện Nghiên cứu Tôn giáo.
2. Nguyễn Văn Minh (2009), “Tổng quan về tôn giáo mới trên thế giới và Việt Nam”, *Tạp chí Dân tộc học*, Số 6, tr. 12-22, Hà Nội.
3. Nguyễn Văn Minh (2014a), “Một số vấn đề về hiện tượng tôn giáo mới ở Việt Nam”, *Tạp chí Khoa học xã hội Việt Nam*, Số 11 (84), tr. 82-93, Hà Nội.
4. Nguyễn Văn Minh (2014b), “Một số vấn đề về hiện tượng tôn giáo mới trên thế giới”, *Tạp chí Nghiên cứu Đông Nam Á*, Số 9 (174), tr. 43-52, Hà Nội.
5. Nguyễn Văn Minh (2014c), “Ảnh hưởng của tôn giáo đến quan hệ tộc người và phát triển bền vững vùng Tây Nguyên”, *Tạp chí Phát triển bền vững vùng*, Số 3, tr. 65-78, Hà Nội.
6. Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo (2001), *Chuyên đề về tôn giáo mới*, Số 5, Hà Nội.
7. Đặng Nghiêm Vạn (2001), *Lý luận về tôn giáo và tình hình tôn giáo ở Việt Nam*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.